

Obsah

ÚVODNÍ SLOVO	6
SEZNAM TÉMAT	6
POLITOLOGIE JAKO VĚDA	8
POLITOLOGIE A POLITIKA	8
Oblasti politologie	8
Definice a vymezení politiky	9
Teorie moci	11
POLITOLOGIE A JEJÍ MÍSTO V SYSTÉMU VĚD	12
Politologie a jiné vědy	12
Metody zkoumání	13
HISTORICKÝ VÝVOJ POLITICKÉHO MYŠLENÍ	14
Politické myšlení ve starověku	14
Politika ve středověku	15
Novověk a politika	16
Politika 19. a 20. století	17
Kořeny české politiky	18
STÁT	19
TEORIE VZNIKU STÁTU	19
Starověký stát	19
Středověký stát	20
Koncepce vzniku státu	20
DEFINICE, ZNAKY A FUNKCE MODERNÍHO STÁTU	21
Vymezení pojmu „stát“	21
Znaky státu	21
Funkce státu	22
Svrchovaný stát / zámořské území / protektorát / autonomie	23
Suverenita lidu	24
TYPY STÁTŮ A FORMA VLÁDY	24
Typy států	24
STÁTNÍ OBČANSTVÍ	27
Získání státního občanství České republiky	28
POHYB OSOB MEZI STÁTY	28
Důvody a podoby migrace	28
ÚSTAVA ČR / DĚLBA MOCI / LIDSKÁ PRÁVA	31
VÝVOJ NAŠEHO ÚSTAVNÍHO SYSTÉMU	31
Pojmy z oblasti ústavního práva	31
Vnik ústav ve světě a jejich vliv na formování naší ústavnosti	31
Československé ústavy	31
Vznik ústavy České republiky	34
Obsah ústavy České republiky	34
Symboly české státnosti	37
DĚLBA MOCI	37
PROCES SCHVALOVÁNÍ ZÁKONŮ	39
LIDSKÁ PRÁVA	40
Významné lidskoprávní dokumenty a oficiální instituce	40
Atributy lidských práv a svobod	42
Porušování lidských práv a mezinárodní nevládní organizace zabývající se ochranou lidských práv a svobod	42
Tuzemské nevládní instituce na ochranu lidských práv	43
ČLOVĚK JAKO OBČAN DEMOKRATICKÉHO STÁTU	45
OBČANSKÁ SPOLEČNOST	45
Občanská společnost v demokratickém a totalitním státě	45
POLITICKÉ STRANY	46
Politické strany v České republice	47
NÁTĚLAKOVÉ SKUPINY	47
Typy nátlakových skupin	47
STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA	49
Státní správa	49
Samospráva	50
Územní samospráva	50
Orgány územních samosprávných celků	51
Působnost územně samosprávných celků	52

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV	52
HORIZONTÁLNÍ A VERTIKÁLNÍ DĚLBA MOCI.....	53
VOLBY A VOLEBNÍ SYSTÉMY.....	53
Proč se účastnit voleb?	53
Volební právo v demokratických státech	53
Volební systémy.....	54
Volby v České republice	54
Volební kampaň.....	55
Jak volby prakticky probíhají?.....	55
DEMOKRACIE A JINÉ FORMY VLÁD	57
DEMOKRACIE JAKO FORMA VLÁDY	57
Přímá a nepřímá demokracie.....	57
PRINCIPY A HODNOTY DEMOKRACIE.....	58
AUTORITÁŘSKÉ A TOTALITNÍ REŽIMY.....	59
Současné nedemokratické režimy	60
DIKTÁTOŘI 20. STOLETÍ.....	61
Adolf Hitler	61
Benito Mussolini	61
Josif Vissarionovič Stalin.....	62
Mao Ce-Tung.....	62
Fidel Castro	62
Kim Ir-sen a jeho nástupci.....	63
Pol Pot.....	64
POLITICKÉ IDEOLOGIE.....	65
Ideologie v totalitním státě	65
Liberalismus.....	66
Konzervatismus.....	66
Socialismus	67
Komunismus	67
Nacionalismus.....	68
Fašismus.....	68
Feminismus a environmentalismus	69
EXTREMISMUS	69
MEZINÁRODNÍ INTEGRACE / MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE	72
MEZINÁRODNÍ INTEGRACE.....	72
Podoby mezinárodní integrace	72
Stupně mezinárodní ekonomické integrace.....	72
MEZINÁRODNÍ OBCHOD	72
Důvody mezinárodního obchodu	72
MEZINÁRODNÍ EKONOMICKÉ ORGANIZACE.....	73
Světová obchodní organizace (WTO).....	73
Mezinárodní měnový fond (MMF)	73
Světová banka	73
Organizace zemí vyvážejících ropu (OPEC)	73
Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).....	74
ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ (OSN)	74
Charta OSN	74
Organizační struktura OSN.....	74
Rada bezpečnosti OSN.....	75
SEVEROATLANTICKÁ ALIANCE (NATO).....	75
Působení NATO ve světě.....	75
EVROPSKÁ INTEGRACE	76
HISTORIE SJEDNOCOVÁNÍ EVROPY.....	76
Středověké a novověké snahy v uspořádání Evropy.....	76
Formování Evropy po 1. světové válce	77
Panevropské hnutí	77
Evropská integrace po roce 1945.....	78
FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ EVROPSKOU INTEGRACI.....	79
IDEOLOGICKÉ VLIVY.....	79
Rada Evropy.....	80
Evropský soud pro lidská práva	80
POLITICKÉ VLIVY	80
EKONOMICKÉ VLIVY	80

EVROPSKÁ UNIE	82
PODSTATA FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE.....	82
ZAKLÁDAJÍCÍ SMLOUVY.....	82
Pařížská smlouva.....	83
EHS – Evropské hospodářské společenství	83
Smlouva o Evropské unii (Maastrichtská)	83
ČLENSKÉ STÁTY EU.....	84
Kodaňská kritéria.....	84
Členské státy EU.....	84
Kandidátské státy pro vstup do EU.....	85
SYMBOLY EVROPSKÉ UNIE.....	85
PILÍŘE EVROPSKÉ UNIE.....	87
První pilíř: Evropská společenství	87
Druhý pilíř: Společná a zahraniční politika	87
Třetí pilíř: Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech.....	87
VOLNÝ POHYB OSOB – SCHENGENSKÝ PROSTOR.....	88
Schengenský prostor (Schengen)	88
POLITIKY EU.....	89
Výlučné politiky.....	89
Sdílené politiky.....	89
Doplňující politiky.....	90
Ostatní politiky.....	90
OBCHODNÍ POLITIKA EU.....	90
Co je celní unie?.....	90
Zásady společné obchodní politiky.....	90
INSTITUCE EVROPSKÉ UNIE	92
HLAVNÍ INSTITUCE EU	92
Instituce zajišťující právní systém EU	92
Vrcholný politický orgán EU.....	92
DALŠÍ DŮLEŽITÉ INSTITUCE EU	93
PRINCIP SUBSIDIARITY.....	94
EVROPSKÁ RADA	94
Působnost Evropské rady.....	94
PŘEDSEDNICTVÍ A ČLENOVÉ EVROPSKÉ RADY	94
RADA EVROPSKÉ UNIE.....	95
Působnost Rady Evropské unie	95
Formace v Radě Evropské unie	95
Předsednictví v Radě Evropské unie	95
Členové Rady Evropské unie.....	95
ROZHODOVÁNÍ V RADĚ EVROPSKÉ UNIE.....	96
EVROPSKÁ KOMISE.....	96
Působnost Evropské komise.....	96
Hlavní úkoly Evropské komise	96
ORGANIZACE EVROPSKÉ KOMISE	96
EVROPSKÝ PARLAMENT	97
Pravomoc Evropského parlamentu	97
Složení Evropského parlamentu	97
Výbory Evropského parlamentu.....	97
Frakce – politické skupiny v Evropském parlamentu.....	98
Čeští poslanci v EP.....	98
GLOBALIZACE / PLANETÁRNÍ PROBLÉMY.....	99
PODSTATA GLOBALIZACE.....	99
GLOBALIZACE Z HISTORICKÉHO POHLEDU.....	99
PŘÍČINY GLOBALIZACE	99
DOPADY GLOBALIZACE NA STÁT A SPOLEČNOST	100
Negativa globalizace.....	100
Pozitiva globalizace.....	100
KONZUMNÍ SPOLEČNOST.....	101
TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ	101
MOJE POVĚDOMÍ O STÁTU A MEZINÁRODNÍCH INSTITUCÍCH	103
POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA	104